

Het wonder dat Willem van Hildegasberch in deze 'spoke' verhaalt, voltrok zich in maart 1345 in een woning aan de Kalverstraat. Nog ieder jaar vindt in die maand in Amsterdam de Stille Omgang plaats, om het wonder te herdenken. Meer over Willem van Hildegasberch in Wereld in woorden p. 412 e.v.

Vanden sacramente van Aemsterdam.

Goeds mirakel machmen sien
Menichfoudelijc gheschien
 Alle daghen in aertrijcken.
Twaer groot wonder, soude ons twien,
Want al die werlt, groot ende clien,
 Heeft God vervolt soe mildelyken

Mit sijnre ghenaden menichfout:
Coren, gras, sulver, gout
 Heeft God den mensche toe gheschepen;
Bomen, die wassen in dat wout,
Alle vruchten, jonc ende out,
 Die die werlt heeft begrepen.

(...)

Een mirakel schoon ende claer,
Dat ymmer vel al openbaer
 Tot eenre stede in Aemsterlant.
Horen naem is wyde maer:
Men mach wel segghen overwaer,
 Aemsterdam is sy ghenant,

Daer dit mirakel binnen schiede,
Dat ons een teken groot bediede
 Van enen man, die siecke lach,
Die begheerde voer die liede,
Dat hem God alsoe beriede,
 Die alle dinghen wel vermach,

Dat hi int ende wort bewaert.
Want hi waende optie langhe vaert
 Trecken, daer wy alle moeten.
Wanttie doot niet veel en spaert,
Soe had hi tsacrament begaert,
 Dat liet ons God tot eenre boeten,

Mit Sinen jongheren daer Hi sat
Tot Jherusalem inder stat,
 Entie hoghe maeltijt dede,
Daer Judas quam ende mit Hem at

Ende verriet dat reyne vat,
Dat hem was trou tot elke stede.

Daer ghinc een bode mit groter vlijt,
Ende haelde den man in corter tijt
Enen priester, als hi begaerde,
Die hem dede an alsulc abijt,
Dat hi mocht trecken inden strijt
Stoutelijck, als donverveerde,

Jeghens den vyant vander helle,
Ende gaf hem daer tot enen gheselle
Tsacrament, dat weet voirwaer,
Tis waerheit dat ic u telle.
Die priester seide, oft ghevelle
Dat hijt weder coorde daer,

Datmens ymmer name goom,
Ende goeten rive in enen stroom
Of inden vier, dat een van twien.
Dat ic u segghe en is gheen droom:
Wye dat poot alsulken boom,
Men bezichter nauwe toe te sien,

Dat sy en ymmer houden staende.
Want die priester dus vermaende,
Soe namen sijs waer hoet hem verghinc.
Al wast dat hijs behouden waende,
Crancheit brocht hem overgaende,
Datmen in een vat ontfinc

Hem, die Heer is alre heren.
Want die man veel plach te keren,
Soe vermaende hijs aldus dier.
Den volck was leyt tot desen meren;
Maer si volchden spriesters leren,
Ende gotent haestelic in een vier,

Dat heter was dan enich gloet.
Dat docht hem allen wesen guet.
Daer lachet in den langhen nacht,
Tsacrament, vleesch ende bloet,
Machtich alst ant cruce stoet
Ende voer ons zeghe vacht.

(...)

Thants daer nae soe quam ghegaen
Des crancs mans soen, al sonder waen,
Ende sach hoet byden vader stoet.

Doe deedsi hem aldus verstaen,
Wat teyken God daer hadde ghedaen.
Doe woud hijs ymmer wesen vroet

Ende hiet datmen hem tscrijn ontdede.
Daer ghinc hi toe, dats waerhede,
Ende liet hem dat mirakel toghen.
Doe leit hijt in sijn handen mede
Ende sette sijn vingher teenre stede.
Daer sach hijt an voer sinen oghen,

Dattet ene smitte creech.
Doe leyde hijt neder ende zweech,
Inden scrijn ende wort besloten.
Van groten anxt hi nederseech
Ende den sacrament toeneech;
Die tranen in sijn oghen schoten,

Overmits den groten vaer
Vander wonderliker maer,
Die inden huse was gheschiet;
Mar hi sprac al openbaer:
'Tis best, dat weet voerwair,
Datmen den priester hier ontbiet;

Want wy en weten daer wat toe doen.
Al was dat herte mijn soe coen,
Dat icket roerde mitten handen,
Ic hebber dwaesheit an gheploen,
Oeck wye dat mi daer toe verspoen,
Want Hi is Heer van allen landen.'

Doe ghinc hi heymelic mit sinnen,
Ende deedt den priester aldus bekinnen,
Wat mirakel daer was ghevallen.
Hi antwoerde: 'Soe houtet binnen,
Des bid ic u mit rechter minnen,
Of men souder veel of callen.

Mar ic wil gaen op desen dach
Mit u besien, alst wesen mach,
Als ghi mi hier hebt vertelt.'
Doe had hem meerre wonder nach,
Doe hi quam al daer hijt sach,
Mer hi namt in sijn ghewelt,

Tsacrament, als hem wel dochte,
Dat hi in eenre bussen brochte,
Die ommeviel ter selver tijt,
Datmens ghevinden niet en mochte,

Tsacrament, hoe veel men tsochte.
Dus wort hijs voer sijn oghen quijt,

Dat nyemant en wiste, groot noch cleen,
Vanden sacramente reen,
Dan God, dien alle dinc is cont,
Die die werlt heeft ghemeen
Verlicht mit Sinen bloede alleen,
Ende vanden joden wert ghewont.

Den doec, al daert op hadde gheleghen,
Dien heeft hi mitter hant ghedweghen
Over water schoen ende claer,
Doer Sijn eer, die wert ghesleghen
An een cruus, dat Hi woude dregghen
Voer ons allen openbaer.

(...)

By Midmaert op enen dach
Int jaer Ons Heren, als men plach
XIII hondert vol te scriven
Ende XLV daer toe nach,
Alsoe scriftuer betughen mach,
Beide mannen mitten wiven,

Soe doe ic u al hier verstaen,
Dat tAemsterdam, al sonder waen,
Ymmer viel dit teyken groot,
Al daer wy noch gheloven aen.
Soe wye mit siecten wort bevaen,
Die roeptet an in sijnre noot,

Dit sacrament, daer ic of spreke,
Des wy behoeven alle weke,
Sijn wy sieck of oec ghesont;
Want hi leit so nauwe treke,
Die bose gheest, mit sinen streke
Naden mensch in alre stont,

Dat hi en gaern ter helle brocht.
Sint wert dat sacrament versocht
Mit berou ende in oetmoet,
Gode te loven, die ons cocht
Ende elken mensch wel gheven mocht,
Honeer Hi wilde, een ewich goet.

Waerment vereyschte in enigen lande,
Tfolc brocht hoer offerhande
Den sacramente in waerdichede.

Sulc die quam mit zwaren pande
Ende brocht twee crucken in sijn hande,
Ende ghinc te huus mit sonden leden.

Dat sachmen openbaer gheschien
Menighen mensche, meer dan yen.
Tsacrament quam veel te baten
Die gheen, die niet en mochten sien
Mit horen oghen, groot noch clien,
Men mostse leyden bider straten.

Tsacrament verlichtse zaen,
Dat si mit vruechden mochten gaen
Weder daen si comen waren.
Dit teyken hevet God ghedaen,
Dat wy sullen buten waen
An Hem gheloven, sonder sparen.

Doen wijs niet, soe sijn wi dom;
Nochtan vintmer noch wel zom,
Die cranckeliken sijn beraden.
Si mochten liever wesen stom,
Dan si trecht hier maken crom,
Daer die ziel om blijft verladen.

God die leert ons alle daghe
Menichwerf mit groter plaghe;
Nochtan en willen wijs niet bevroeden.
Mer als men comt in svyants laghe,
Soe en hoert God niet van onser claghe:
Soe mach hem eerst therte bloeden,

Die die quaetheit boven trecken
Entie doecht hier onder decken,
Waer si moghen tallen uren.
Ay! God moet ons te tyde wrecken,
Dat wy die ziele niet en bevlecken,
Want voer die doot en is gheen curen.

Als God wil, wy moeten varen:
Daer om laet ons alsoe bewaren
Die wijl wy sijn al hier in tleven,
Dat wy die ziel te tide claren,
Soe sel ons God al sonder sparen
Themelrijc te lone gheven.

Des wil Hi alden ghenen onnen,
Die te tyde verwaren connen,
Dat si houden Sijn ghebot,
Die ons verlicht heeft mitter zonnen,

Ende al die werlt heeft eerst begonnen:
Dit mach wel sijn een weldich Got!

Ende eynden sel hoeneert Hem gaet.
Want al an Sijnre ghenaden staet,
Soe bidden wy dat Hi ons verlicht,
Als Hi die werlt te neder slaet,
Dat onser zielen wederraet:
Hier mede ende ic mijn ghedicht.

Bron: W. Bisschop & E. Verwijs (ed.), *Gedichten van Willem van Hildegaversberch*. Utrecht 1981.